

VERLANGEN.

Onschuld, Verlangen en Vertrouwen — de schilder Gabriel Max heeft ze ons geteekend in drie schoone meisjesgestalten.

Om de Onschuld te teekenen, moest hij grijpen in het diepst van het leven zijner ziel. Want Onschuld leeft niet hier op aarde; Onschuld woont hier alleen als een half verstaan ideaal, dat herinnert aan het verleden en vooruit wijst naar de toekomst. Onschuld kennen we alleen bij benadering.

Maar Verlangen! Haar woonplaats is onder ons, haar tehuis is hier, Verlangd hebben de menschen van de vroegste dagen af; verlangen is de grondtoon van het heden. Alle streven naar vooruitgang, naar verbetering, alle omwenteling en revolutie, zijn ze niet gewrocht door het onbevredigde Verlangen? Verlangen is de ademtocht der menschheid; Verlangen is immers een dochter der onvoldaanheid!

Onvoldaanheid! En wederom grijpen we naar onze fantasie en we stellen ons voor, dat wij voldaan zouden zijn met hetgeen we zijn en hetgeen we hebben. Voldaan met onze krachten, voldaan met onze bezittingen. Dat we geen onvervulde begeerten hadden en ons geen nieuwe begeerten vormden.

Maar zoo zijn we niet. Wij zijn niet voldaan met de plaats, die we innemen; niet met de waardeering, die we genieten; niet met de maat onzer krachten, en niet met de maat, waarin onze begeerten worden vervuld. En als we heel stil zijn en luisteren naar de klacht der onvoldaanheid in het innerlijkste van ons hart, ja dan weten we wel, dat we niet voldaan zijn over wat we zijn.

We zouden niet alleen beter willen zijn, we zouden anders willen zijn.

O, dat ligt op den bodem van alle harten. We zouden anders willen zijn. Niet enkel wat minder zelfzuchtig, en wat minder driftig, en wat minder onoprecht, en wat minder onrein; neen, we zouden niet zelfzuchtig willen zijn, niet driftig, niet onoprecht, niet onrein; we zouden onschuldig willen wezen; we zouden willen zijn het evenbeeld van Christus, die ons ideaal is; we zouden willen zijn als God.

„Gij zult als God zijn!” Dat was het woord der verleiding; zou het een verleiding zijn geweest, indien het niet het ideaal was? Indien niet de mensch geschapen ware tot Godegelijkvormigheid? „Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen!”

Ach, de mensch heeft de Godegelijkvormigheid gezocht langs den weg der ongehoorzaamheid. „Ten dage als gij daarvan eet, zullen uw oogen geopend worden, en gij zult als God zijn.” Naar dat woord heeft hij geluisterd, en hij is een zondaar geworden.

Doch te midden van zijn val is het verlangen gebleven, het verlangen naar God. Dat sluimert in het diepst van zijn ziel. Van dat verlangen hebben ook de Heidenen gesproken, wanneer ze het gevoelden: „Wij zijn van Gods geslacht,” en Augustinus heeft het ons vertolkt in dat schoone woord: „Gij hebt ons tot U geschapen, o God, en wij kunnen niet rusten, voordat wij rusten in U!”

Zeker, dat verlangen kan schuil gaan. Het kan geheel overdekt worden door het verlangen naar goud en naar geld, naar eer en aanzien, naar pret en vermaak, naar begerlijkheid der oogen en begerlijkheid des vleesches en grootsheid des levens. En zoo diep kan het verlangen naar God overdekt worden, dat het schijnt, alsof het gestorven is.

En toch, in de stille nachtelijke ure, in de ure der eenzaamheid, wanneer de dingen der wereld het hart hebben teleurgesteld, dan vooral, dan ontwaakt daar in de ziel wel weer het verlangen naar het ideaal, het verlangen om goed te zijn en rein, het verlangen, dat verlangen is naar

Gods gemeenschap, ook al kent de mensch zijn God niet. Gelukkig, wanneer wij luisteren naar dat verlangen. Gelukkig, wanneer wij niet tevreden zijn met de dingen der aarde, wanneer we indringen in de waarheid. Gelukkig, wanneer ons verlangen niet blijft een zuchten naar iets onbekends, iets vaags, dat we meer voelen dan beseffen, maar wanneer het gestalte aanneemt, wanneer het ons voor het oog stelt Hem, die rein is en onschuldig, en heerlijk in heiligheid.

Maar dat geeft een schok. Want tegen die heiligheid botst onze onreinheid, gelijk de vuile modder botst tegen de blanke sneeuw. Dat geeft een schok, die pijn doet, die terug doet deinzen, ineenkrimpen. „Wie is er, die wonen kan bij een verterend vuur, bij een eeuwig gloed?”

Geen wonder, dat het verlangen terugdeinst in vreeze en ontzag, dat de ziele beangst wordt en verlegen. Want ze ziet haar eigen onreinheid, en beseft, dat die zich niet kan verdragen met de heiligheid Gods. En het verlangen wordt vrees.

Maar het sterft niet. Het strekt zich toch uit naar God, aarzelend, beschroomd, bevend, vragend, of er geen verschuilen mogelijk is tegen dien vuurgloed. Maar het blijft zich uitstreken tegen hoop op hoop. Want het is de ademtocht der ontwaakte ziel; het is de schreeuw van het nieuwgeboren leven, dat snakt naar den God des levens. Tot dat het den moed der wanhoop aangrijpt, en toch doordringt tot God, ondanks den vuurgloed.

Dan wordt het ware verlangen geboren, het verlangen, dat zich werpen durft in den verterenden gloed van Gods heiligheid, dat liever omkomt in Hem, dan zich te moeten afwenden van Hem. En dan doet het verlangen de verrassende ontdekking, dat het gevreesd heeft voor het vuur van Gods louterende liefde; dat het vuur van den toorn immers gebluscht is op Golgotha. En die liefde verteert met haar gloed niet de ziel en niet haar verlangen; het verteert slechts wat niet was van God; het verteert slechts den roest en het vuil der zonde, zooals het vuur van den goudsmid reinigt en loutert.

O, het heerlijke verlangen van de verlorne ziel, van de ziel, die weet, dat Christus om harentwil in het gericht ging. Dat wordt het verlangen van den Psalmist, wiens ziel bezweek van verlangen naar den levenden God: „Wanneer zal ik ingaan en voor Uw aangezicht verschijnen?”

Dat is niet het verlangen naar den hemel. O, daar is een ziekelijk verlangen, dat begeert verlost te worden van het lijden der aarde, van de moeite en het verdriet, of — minder zelfzuchtig — dat verlangt verlost te zijn van alle besmetting des vleesches en des geestes, en daarom uitziet naar de ure van den dood. Het ware verlangen strekt zich niet naar den dood en niet naar den hemel; het strekt zich enkel naar God. Het wenscht in Zijn tegenwoordigheid te zijn. Het heeft genoeg aan Hem.

Er zijn velen, die naar God verlangen. Sommigen onbewust; ze hebben alleen begeerte naar het goede, het reine, het heilige. Indien ze waar zijn, indien ze volhouden, dan zal God hun de oogen openen, opdat ze zien, dat ze naar Hemzelf hebben verlangd. Er zijn velen, die welbewust verlangen naar God, naar Zijn liefde, naar Zijn troost, naar Zijn ontferming. Maar velen ook zijn er — en het zijn de meest gezegenden onder ons — die verlangen naar Zijn persoon, naar den gloed van Zijn verterend vuur, opdat ze rein mogen worden, niet met de onschuld der onwetendheid, niet met een engelenreinheid, die nooit met schuld besmet was, maar rein in het bewustzijn van schuld, rein gelijk de sneeuw den vullen modder van den herfst overdekt, rein door het bloed van het Lam. En dan ook rein door het vuur der liefde, dat telkens weer verteert, wat van den ouden mensch zich wil doen gelden; het vuur dat alleen laat leven het leven dat uit God is. Verlangen naar den levenden God, dat is vernietiging van alles wat niet is uit Hem; door het vuur des oordeels, zoo het moet. Indien slechts het leven uit Hem gereinigd worde van al wat bezoedelt en bevlakt.

A. L.

Naar een schilderij van Gabriel Max.

1726